

Fullsatt på bion

Handelsrådets dag i början på oktober samlade 340 deltagare som lockats av ett digert program, där forskare och företrädare för handeln talade om den snabba tekniska utvecklingen, vilka krafter som driver förändring och hur framtidens handel kommer att gestalta sig.

Näringsminister Ibrahim Baylan var inbjuden att invigningstala. Hans budskap var kristallklart:

– Vi står inför stora, mycket snabba förändringar som kan kännas hotfulla, men förändring är inte liktydigt med försämring.

Om individer och samhälle ska kunna möta förändringarna, utan att tappa i välstånd och konkurrenskraft krävs, enligt näringsministern, samverkan och bred kompetensutveckling.

Han framhåller att utbildningssystemet och arbetsstyrkan just nu inte riktigt hänger med.

– Teknikskiftet ger nya jobb, och det behövs broar till det nya. Det går om vi gör det på rätt sätt, säger han.

Han talade också om de stora samhällsförändringar som följer med e-handelns utveckling, som exempelvis vad som händer när transporterna ökar när fossila drivmedel samtidigt ska fasas ut. Han gav inga konkreta svar, men menar att lösningen måste ligga i att politiker, myndigheter näringsliv och utbildningsväsende finner gemensamma lösningar.

Till sist utmanade han Svensk Handels vd Karin Johansson och Susanna Gideonsson, ordförande för Handelsanställdas förbund:

– Jag har anmält mig till Vinnovas kurs Elements of AI. Är ni också på?

Ibrahim Baylan är tydlig med att Sverige inte har råd att halka efter.

– Vi behöver göra samma typ av lyft som vid hem-PC-reformen på 1990-talet, då en bred majoritet av svenskarna lärde sig använda datorer, säger han.

Så kom Karin Johansson och Susanna Gideonsson upp på scenen. Tillsammans med näringsministern utgjorde de en liten panel som fick i uppgift att blicka 20 år fram i tiden:

Hur kommer handeln att se ut och fungera i slutet på 2030-talet?

Kommer städerna att vara igenkännliga?

Karin Johanssons svar blev att en stadskärna nog delvis kommer att vara sig lik från i dag, men att butikerna troligen är färre, med tanke på att vartannat sällanköp vid det laget kommer att göras via nätet. De butiker som finns kommer också att vara annorlunda.

– För närvarande går två-tre handelsföretag per dag i konkurs, men det startar också många nya. Fysiska butiker stänger och blir e-handlare, men e-handlare sätter också upp fysiska butiker. Aktörer blir också mer nischade – varumärkesägare riktar sig direkt till konsumenter, som exempelvis Daniel Wellington.

Ibrahim Baylan anser att 20 år är en mycket lång tid att överblicka med tanke på förändringen går så fort:

– Svårt att veta vilket håll utvecklingen tar. Ny teknik kan ändra hur vi tillverkar och köper saker.

Han ser en fara i att dagens utveckling mot allt färre och större aktörer på sikt leder till monopolsituationer som medför usla villkor. Då kan det komma motreaktioner, något som han redan har sett:

– Utveckling på människors bekostnad är bakgrunden till både Brexit och Trump, fastslår han.

Susanna Gideonssons framtidsspaning hade en lite annan vinkel:

– Vi behöver skärpa oss inom handeln. Handeln kommer inte bara att sälja saker utan bli upplevelsecenter, serviceställen, det kommer att krävas kvalificerade tjänster i samband med handel. Handeln kommer att bli starkt beroende av AI.

En stor förändring hon ser framöver är starkt ökade kompetenskrav. Men det är inte riktigt förenligt med de osäkra arbetsvillkor som råder i handeln i dag.

– Om 20 år har handeln vässat sig och kan locka den kompetens som behövs, säger hon.

Svensk Handels vd avslutade med två medskick till näringsministern:

– Ibrahim, glöm inte handeln i den kommande forskningspropositionen! Handeln får en försvinnande liten andel av samhällets forskningspengar, sade hon och fortsatte:

– Tänk också på att priserna i dag sätts på en global marknad, medan kostnadsmassan till stor del är inhemsk. Löner, hyror, skatter som är betydligt högre än i omvärlden är svåra att bära när konsumenterna så lätt kan jämföra priser och välja att handla från Tyskland, USA eller Kina i stället.